

HASCO / SSA

فصل اول نظریه ثرندایک (کوشش و خطا)

یکی از نظریه پردازان مشهور نظریه شرطی، ادوارد ثرندایک است که یادگیری را نتیجه ی برقراری ارتباط عصبی می دانست و معتقد بود مشخص ترین یادگیری ها در انسان، یادگیری از راه کوشش و خطا می باشد.

▼ ثرندایک یادگیری انسان و شرایط موثر یادگیری را
تابع سه قانون می داند:

۱- آمادگی

۲- اثر

۳- تکرار یا تمرین

نظریه ژرندایک در یادگیری و تدریس

۱ - یادگیری بهتر، زمانی صورت می پذیرد که دانش آموز در جنبه های مختلف رشد از آمادگی لازم و کافی برخوردار بوده و میل به یادگیری در او ایجاد شده باشد.

نظریه ژرندایک در یادگیری تدریس

۲ - یادگیری بهتر، زمانی انجام شدنی است که دانش آموز در انجام فعالیت‌های خود احساس رضایت، لذت، ارزشمندی و مفید بودن را به دست آورد.

نظریه ژرندایک در یادگیری تدریس

۳ - یادگیری بهتر، زمانی رخ می دهد که معلم در کلاس درس از مثالهای گوناگون و متعدد بهره گرفته و دانش آموزان هم تمرینهای متنوع و هدف داری را انجام دهند.

فصل اول

نظریه گشتالت (بینش و بصیرت)

- قوانین نظریه گشتالت
- قانون مربوط به طرح یا کل
- قانون مشابهت
- قانون مجاورت
- قانون خاتمه

مهارت معلم در نظریه بینش و بصیرت

- ▼ در حل مسائل خود به خلاقیت روی آورند.
- ▼ راه‌های کشف شده را به موارد مشابه تعمیم دهند.
- ▼ در انجام فعالیتهای آموزشی احساس رضامندی کنند.
- ▼ محیط زندگی خود را بهتر و کاملتر درک کنند.
- ▼ نیروی ادراکشان در ایجاد ارتباط بین اجزاء و عناصر مختلف مسائل روزمره تقویت گردد.

نظریه یادگیری اکتشافی

▼ یادگیری اکتشافی نوعی از یادگیری است که در آن موضوع مورد فراگیری نباید به صورت نهایی آن به دانش آموزان ارائه گردد بلکه آنان بایستی از طریق تفکر، اندیشه و کوشش به سوی آن هدایت شوند.

برونر

▼ برونر خاطر نشان می سازد که دانش آموزان را نباید مطلقاً در برابر دانسته ها و معلوم ها قرار داد. بر عکس، باید آنان را تا میتوان با مسئله روبه رو ساخت تا خود ایشان بر اثر تلاش و کوشش به کشف روابط میان امور پرداخته و به حل آن اقدام کنند.

نظریه یادگیری اکتشافی

- موارد مورد توجه معلمان :
- زمینه ها و موجباتی فراهم سازند که دانش آموزان به جای ایجاد عادت در یادگیری، با مسئله مواجه گشته و به کشف روابط و حل آن نایل گردند.
- محیط یادگیری را چنان غنی سازند تا دانش آموزان قادر گردند با استفاده از عمل و اندیشه مسائل موجود را حل کنند.

نظریه یادگیری اکتشافی

▼ از ارائه‌ی اطلاعات مستقیم درباره‌ی موضوع درسی به دانش آموزان اجتناب ورزند، زیرا چنین عملی موجب می‌گردد که آنان ضمن وابستگی به معلمان، قدرت بیشتر و بصیرت خود را به کار نگیرند.

نظریه یادگیری اکتشافی

▼ داشتن مهارت لازم در اداره ی کلاس تا دانش آموزان با آرامش خاطر عقاید خود را ابراز کرده و از طریق تفکر و اندیشه راه حل مسائل را کشف و بینش لازم را به دست آورند.

فصل دوم

شناخت و تدوین هدفهای آموزشی

فصل دوم

هدف کلی

آشنایی دانشجو با شناخت و تدوین
هدفهای آموزشی

اهداف رفتاری

- سطوح مختلف حیطة شناختی را از ساده به پیچیده نام ببرد.
- فهمیدن و دانش را با هم مقایسه نماید.
- سطوح مختلف زیر مجموعه سطح تجزیه و تحلیل را بیان کند..

اهداف رفتاری

- بالاترین سطح حیطة شناختی را نام ببرد.
- حیطة عاطفی را تعریف نماید.
- سطح مختلف حیطة روانی حرکتی را نام ببرد.

فصل دوم هدفهای تعلیم و تربیت

به عقیده ی بلوم هدفهای تربیتی عبارت اند از بیان صریح روشها و طرفی که با استفاده از آنها در تعلیم و تربیت می توان انتظار داشت که رفتار دانش آموزان تغییر کند.

فصل دوم هدفهای تعلیم و تربیت

▼ به نظر جان دیویی هدف شایسته هدفی است که با توجه به اوضاع و احوال موجود اتخاذ شود.

▼ به زعم میگر هدف، شرح رفتاری است که می خواهیم دانش آموزان پیش از آنکه شایستگی آنان را تایید کنیم از خود نشان دهند.

منظور از هدف نقطه و موقعیتی است که می‌خواهیم بدان برسیم. چنین موقعیتی ممکن است جنبه علمی داشته باشد، بدان گونه که فلاسفه ماتریالیستی عرضه می‌دارند یا جنبه ایده آل، بدان گونه که عرفا قائلند و یا بر اساس نظر اسلام دارای جنبه علمی با حفظ جنبه ایده آل باشد.

منابع تعیین هدفهای آموزشی

- ۱ – نیازهای دانش آموزان
- ۲ – نیازهای جامعه
- ۳ – ساخت دانش و دیدگاه های متخصصان

نوع سیاست ، ملیت و دولت

▼ هدفهای آموزش و پرورش بایستی بر اساس اطلاعات همه جانبه-ای که در زمینه نیازهای دانش-آموزان، احتیاجات و فلسفه حاکم بر جامعه، و نیز ساخت دانش و دیدگاههای تربیتی حاصل می شوند تعیین گردند.

نیازهای دانش آموزان

توجه به نیازهای دانش آموزان در تعیین هدفهای آموزشی از اولویت خاصی برخوردار است. این نیازها شامل نیازهای بدنی و روانی می باشند.

نیازهای جامعه

▼ هدفهای تربیتی نیز باید با توجه به احتیاجات جامعه تعیین گردند و هنگامی که نیازهای جامعه به منظور تدارک هدفهای آموزشی مطالعه می شود باید وضع اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی جامعه را در زمان گذشته، حال و آینده بررسی نمود و سپس بر اساس نیازهای جامعه هدفهای مناسب تدوین گردد.

فصل دوم ساخت دانش و دیدگاه های متخصصان

▼ ماهیت و سازمان کنونی دانش و تغییرات جدید که در این زمینه به وقوع می پیوندد نیز می توانند برای هدفهای آموزشی و مشخص نمودن موضوع و محتوای دروس، یکی دیگر از عوامل تعیین کننده هدفهای آموزشی باشند.

طبقه بندی هدفهای آموزشی

▼ هدفهای آموزش و پرورش به سه دسته تقسیم می شوند:

- ۱ - هدفهای آرمانی
- ۲ - هدفهای واسطه ای
- ۳ - هدفهای رفتاری

هدفهای آرمانی

▼ هدفهای آرمانی معمولاً به صورت کلی به وجه مبهمی بیان می شوند و در رابطه با هدفهای واسطه-ای یا رفتاری در مدت زمان بیشتری تحقق می پذیرند. هدفهای آرمانی اصولاً به سهولت قابل دسترسی نبوده و کوشش زیادی برای رسیدن به آنها لازم می باشد

هدفهای واسطه ای

این قبیل هدفها مقاصد اجرایی سیستم آموزش و پرورش به شمار می روند، مانند هدفهای دوره های تحصیلی

هدفهای رفتاری

▼ هدفهای رفتاری به آن دسته از هدفهایی اطلاق می گردد که نوع رفتار و قابلیت هایی را که از دانش آموزان انتظار داریم پس از فراگیری مطالبی خاص به آنها برسند مشخص می-کند. به عبارت دیگر، هدفهای رفتاری، تغییراتی هستند که انتظار می رود که بر اثر هر درس معین در رفتار دانش آموزان ظاهر گردد.

هدفهای رفتاری

- ▼ هدفهای رفتاری راهنمای خوبی هستند برای :
- ▼ انتخاب مطالب آموزشی
- ▼ گزینش روش مناسب تدریس
- ▼ ساختن آزمونها و سنجش پیشرفت تحصیلی
- ▼ دانش آموزان

هدفهای رفتاری

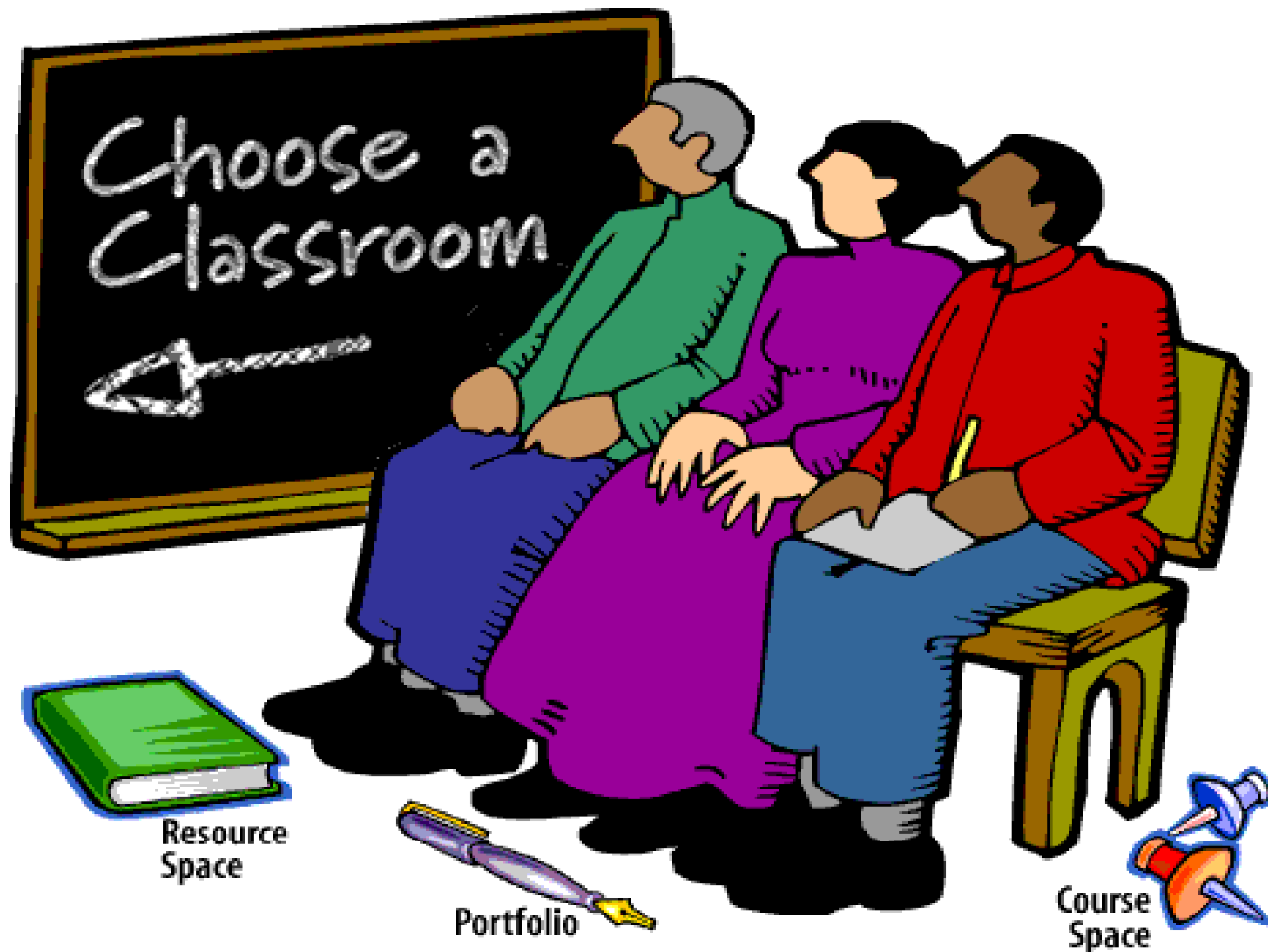
▼ همچنین موجب می گردند که دانش آموزان دقیقاً بدانند که در پایان هر درس چه چیزهایی را باید آموخته باشند و چگونه خود را برای آزمون آماده سازند.

طبقه بندی علوم

▼ هدفهای آموزشی در سه حیطه :

- (۱) شناختی
- (۲) عاطفی
- (۳) روانی - حرکتی

حیطه ی شناختی

این حیطه شامل سطح یادگیری است که هر سطح پیش نیاز سطح بعدی بوده و از ساده ترین سطح شناخت به دشوارترین آن و از امور محسوس به امور غیر محسوس تنظیم شده است.

طبقه بندی بلوم

ارزشیابی

ترکیب

تجزیه و تحلیل

کار بستن

فهمیدن

دانش

حیطه ي شناختي

فصل دوم

سطوح یادگیری عبارتند از :

- ۱ – دانش
- ۲ – فهمیدن
- ۳ – به کار بستن
- ۴ – تجزیه و تحلیل
- ۵ – ترکیب
- ۶ – ارزشیابی

دانش

▼ ساده ترین سطح شناخت دانش بوده و شامل آن دسته از آموخته ها می باشد که بیشتر با حافظه سروکار دارد.

فهمیدن

یادگیری در این سطح عبارت است از توانایی دانش آموز در پی بردن به معنی و مفهوم یک مطلب و بیان آن با استفاده از کلمات و جملات خود می باشد.

به کار بستن

▼ در این سطح، یادگیری عمیق بیشتری نسبت به فهمیدن پیدا کرده و دانش آموز توانایی به کار بستن قوانین، اصول و روشها را در موقعیت جدید و بدون این که به او راه حلی داده شود، به کار می گیرد .

تجزیه و تحلیل

در این سطح از یادگیری که در سطحی بالاتر از به کار بستن قرار دارد، بر توانایی دانش آموزان به تقسیم و شکستن مطلبی به اجزاء کوچکتر و تشکیل دهنده ی آن و همچنین درک روابط بین اجزاء و نحوه سازمان یافتن آن تاکید دارد. یادگیری در این سطح مستلزم پشت سر گذاشتن مراحل دانش، فهمیدن و به کار بستن است .

ترکیب

ترکیب عبارت است از توانایی در هم آمیختن و به هم پیوند زنده اجزاء به منظور ایجاد یک کل جدید میباشد. نتایج یادگیری در این سطح، ارائه راه حل های جالب و ابتکاری و خلاق می باشد.

ارزشیابی

▼ ارزشیابی بالاترین، کاملترین و عالیترین سطح یادگیری در حیطه شناختی به شمار می رود و شامل قضاوت درباره ی ارزشها، روشها، اطلاعات، ساخت ها و حتی شیوه-های مواجهه با مسائل و مشکلات مختلف می باشد.

حیطه عاطفی

▼ هدفهای آموزشی این حیطه حول و
حوش علایق، ارزشها، نگرشها و
عواطف فرد دور می زند.

سطوح مختلف یادگیری در حیطه عاطفی

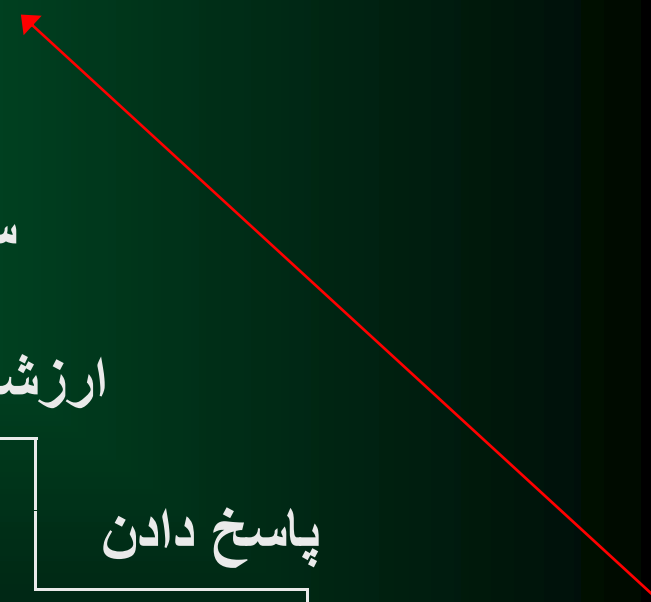
تبلور ارزشهای سازمان یافته در شخصیت

سازماندهی ارزش ها

ارزشگذاری

پاسخ دادن

دریافت کردن

دریافت کردن

در این سطح از یادگیری، دانش آموز نسبت به وجود یک پدیده یا محرک مشخص در اطراف خود حساس می گردد و به دریافت آن به طور فعال تمایل نشان می دهد.

پاسخ دادن

▼ در این سطح از یادگیری، دانش آموز گامی فراتر از سطح قبلی برداشته و نسبت به محرکهای مورد توجه و پدیده های دریافت شده، به طور فعال عکس العمل نشان می دهد.

ارزش گذاری

در این سطح از یادگیری، دانش آموز برای یادگیری و پیشرفت ارزش و اهمیت قایل شده و به آن بها می دهد. ارزش گذاری نشان دهنده ی عقیده و گرایش دانش آموز بوده و در این سطح از ثببات بیشتری برخوردار است.

سازماندهی ارزشها

در این سطح از یادگیری دانش آموز به تلفیق و ادغام ارزشهای مختلف اقدام کرده و ضمن بر طرف ساختن تعارضهای بین آنها یک نظام آموزشی پایدار و منسجم را برای خود پایه گذاری می نماید.

تبلور ارزشهای سازمان یافته در شخصیت

در این سطح از یادگیری دانش آموز واحد
نظامی از ارزشها می گردد که اعمال و
رفتار او را برای مدتی طولانی تحت تاثیر
قرار داده و نهایتاً نوعی شخصیت پایدار در
وی به وجود می آورد.

حیطه ی روانی حرکتی

مشاهده و تقلید:

مشاهده و تقلید پایینترین سطح در حیطه روانی حرکتی بوده و هدف آن پرداختن به پاره ای فعالیت‌های عملی ساده طبق دستورالعمل و با کمک معلم می باشد.

سطوح مختلف یادگیری در حیطه روانی - حرکتی

عادی شدن عمل

هماهنگی حرکات

دقت در عمل

اجرای عمل بدون کمک

مشاهده و تقلید

اجرای عمل بدون کمک

در این سطح از یادگیری، دانش آموز به تدریج از شیوه تقلید ساده دور شده و اعمال خود را آگاهانه انجام داده و وابستگی وی به معلم و راهنمایی های او کم کم تقلیل یافته تا آنجا که ناچیز شده و سرانجام مستقل می گردد.

دقت در عمل

در این سطح از یادگیری، فعالیتها و کارهای دانش آموز با نوعی دقت، سرعت و ظرافت توأم می گردد به طوری که وی قادر می شود فعالیت های خود را بر حسب نیازهایش کنترل سازد، مثلاً حرکات خود را کندتر یا سریعتر نماید.

هماهنگی حرکات

در این سطح از یادگیری، دانش آموز
توانایی انجام چندین حرکت را به طور
همزمان و هماهنگ به دست می آورد.

عادی شدن عمل

بالاترین سطح یادگیری در حیظه روانی- حرکتی، عادی شدن عمل می باشد که دانش آموز در طی آن به طور اتوماتیک و خودکار به انجام دادن فعالیتها به طور دقیق و موزون عادت کرده و نیازی به فکر ارادی جهت هماهنگی فعالیتها و تنظیم توالی آنها ندارد، مانند مهارت در رانندگی

فصل سوم

طراحی آموزشی

هدف کلی

آشنایی دانشجو با طراحی آموزشی
و مراحل آن

اهداف رفتاری

- ▼ مفهوم طراحی آموزشی را بیان نماید.
- ▼ اهم فعالیتهای لازم در طراحی آموزشی را بیان کند.
- ▼ مراحل طراحی آموزشی را نام ببرد.
- ▼ اصطلاح پاره فعالیت را تعریف کند.
- ▼ هدفهای جزئی را به هدفهای رفتاری تبدیل نماید.

اهداف رفتاری

- ▼ منظور ارزشیابی تشخیصی را بیان کند.
- ▼ ویژگیهای آموزشی، فنی و اجرایی رسانه ها را بیان نماید.
- ▼ عوامل موثر در انتخاب رسانه ها را نام ببرد.
- ▼ درباره تاثیر ویژگیهای دانش آموزان بر انتخاب رسانه توضیح دهد.

طراحی آموزشی

یکی از فعالیتهای بسیار حساس و مهم معلم در رابطه با مهارتهای پیش از تدریس، طراحی آموزشی است. صاحب نظران، طراحی آموزشی را به صورت تهیه نقشه های مشخص در زمینه چگونگی رسیدن به هدفهای آموزشی تعریف کرده اند.

مراحل طراحی آموزشی

- ▼ تعیین هدف کلی
- ▼ تحلیل آموزشی
- ▼ تبدیل هدفهای جزئی به هدفهای رفتاری
- ▼ تعیین رفتار ورودی (ارزشیابی تشخیصی)
- ▼ انتخاب محتوا، روشها و رسانه ها

فصل سوم

ملاکهای انتخاب رسانه ها

✔ ویژگیهای آموزشی

✔ ویژگیهای فنی

✔ امکانات اجرایی

ویژگیهای آموزشی

- ❖ علاقه و توجه دانش آموزان را به خود جلب کند
- ❖ توجه و علاقه دانش آموزان را تا پایان فعالیت آموزشی حفظ نماید.
- ❖ دانش آموزان را به پاسخگویی و ابراز واکنش ترغیب کند.

ویژگیهای فنی

- ▶ قابلیت انتقال پیامهای مورد نظر
- ▶ قابلیت حمل و نقل
- ▶ در دسترس بودن
- ▶ اقتصادی بودن
- ▶ قابلیت استفاده مجدد

امکانات اجرایی

تعداد دانش آموزان ▼

زمان مورد نیاز ▼

اندازه کلاس ▼

انتخاب رسانه

- ▼ هدفهای آموزشی
- ▼ ویژگیهای دانش آموزان
- ▼ فنون تدریس
- ▼ محرکهای درسی مورد نیاز
- ▼ شرایط عملی

هدفهای آموزشی و انتخاب رسانه ها

❖ برخی از رسانه ها برای دستیابی به پاره ای از هدفها مناسب ترند.

❖ برای تمیز دادن، مقایسه کردن، از طریق این رسانه ها می توان مهارت تمیز دادن را به وسیله مقایسه تصاویر اشیاء مختلف در دانش آموزان ایجاد کرد و به همین نحو، رسانه های شنیداری را می توان برای یادگیری اطلاعات کلامی و مهارتهای ذهنی مورد استفاده قرار داد و در تغییر نگرشها و ایجاد حالت عاطفی و چگونگی تلفظ صحیح واژه ها به کار برد.

ویژگیهای دانش آموزان و انتخاب رسانه

از جمله ویژگیهای مهم دانش آموزان که در انتخاب رسانه ها بسیار موثر است، سن آنان می باشد. اهمیت عامل سن، به هنگام انتخاب رسانه در مخروط تجارب ادگار دیل تاکید گردیده است.

تعیین نظام ارزشیابی

▼ معلمان با تجربه و کارآموده در پایان هر جلسه تدریس سوالات زیادی به قرار زیر در ذهن خود دارند:

آیا دانش آموزان تمام مهارتها و قابلیت‌های مورد نظر را به دست آورده اند یا این که فقط برخی از آنها را کسب کرده اند؟

تعیین نظام ارزشیابی

- ❖ چه عامل یا عاملهایی موجب شده که برخی از دانش آموزان نتوانند به تمام قابلیت‌ها دست یابند.
- ❖ خود من به عنوان معلم تا چه حد کارم را خوب انجام داده‌ام؟ آیا در کارم اشکالی وجود داشته است؟ چگونه میتوانم این اشکالات را بر طرف سازم؟

طرح درس روزانه

طرح درس روزانه شامل یک سری
فعالیت‌هایی است که معلم از قبل به منظور
دستیابی به هدف یا اهداف آموزشی خاص
برای یک جلسه درس ترتیب می‌دهد.

مراحل طرح درس روزانه

▼ تعیین موضوع درس

▼ مشخص ساختن هدف کلی درس

▼ نوشتن رئوس مطالب و مفاهیم

▼ تهیه هدفهای جزئی

▼ بررسی رفتار ورودی

▼ هدفهای رفتاری

▼ تعیین مراحل تدریس

مراحل مختلف تدریس

- ▼ گام اول : ایجاد انگیزه و آمادگی در دانش آموزان و بررسی تکالیف آنان
- ▼ گام دوم : معرفی دقیق موضوع درس و بیان هدفهای آموزشی
- ▼ گام سوم : ارائه مطلب
- ▼ گام چهارم : خلاصه کردن درس و نتیجه گیری و کاربرد آن

مراحل مختلف تدریس

- ▼ گام پنجم: ارزشیابی از تدریس
- ▼ گام ششم: تعیین تکلیف و ختم جلسه درس
- ▼ تعیین روشهای تدریس
- ▼ انتخاب مواد آموزشی مناسب
- ▼ مشخص کردن فعالیتهای دانش آموزان

فصل چهارم

روشهای تدریس

هدف کلی

آشنایی دانشجو با روشهای تدریس

اهداف رفتاری

- ▼ انواع مختلف روشهای مرسوم تدریس را نام ببرد.
- ▼ فنون موثر در روش سخنرانی را توضیح دهد.
- ▼ نمودار مناسب استفاده از روش سخنرانی را بازگو کند.
- ▼ محاسن و معایب روش سخنرانی را بیان نماید.

اهداف رفتاری

فصل چهارم

- ▼ روش بازگویی را معرفی نماید.
- ▼ هدفهای استفاده از روش بازگویی را ذکر کند.
- ▼ محاسن و معایب روش بازگویی را بیان نماید.
- ▼ روش نمایشی را تعریف کند.

اهداف رفتاری

- ▼ محاسن و معایب روش پروژه را بیان نماید.
- ▼ روش آزمایشی را معرفی کند.
- ▼ محاسن روش بحث مبتنی بر بحث را ذکر نماید.
- ▼ مراحل مختلف روش واحد کار را به ترتیب نام ببرید.

روش سخنرانی

این روش رایج ترین شیوه تدریس به شمار می رود که در آن معلم به طور شفاهی به بیان مفاهیم و مطالب و توضیح و تشریح قسمت‌های مختلف درس اقدام کرده و دانش آموز نقش گیرنده پیام را ایفا می کند.

روش بازگویی

▼ در این روش، معلم دانش آموز را در
آموختن قسمتی از محتوای کتاب چون
تعاریف، فرمولها، اشعار، قواعد و
اصطلاحات و ارائه آن در جلسه بعد یا هفته
دیگر، تشویق و ترغیب می نماید.

محاسن روش بازگویی

فصل چهارم

تشخیص نقاط ضعف و قوت دانش
آموز، تقویت بیان او، استفاده مناسب
از آزادی، رعایت آداب گفتگو و
انتقادپذیری

معایب

▼ تاکید بر حافظه دانش آموز، نقش بازخواست
کنندگی معلم، انحصاری شدن کلاس درس برای
گروهی خاص و منحرف شدن جریان تدریس از
مسیر اصلی خود می باشد.

روش پرسش و پاسخ

▼ در این روش معلم دانش آموز را از طریق پرسش به اندیشه در خصوص مفهومی تازه یا بیان مطلبی خاص، ترغیب می کند تا با کوششهای ذهنی از معلوم به مجهول برسد.

محاسن روش پرسش و پاسخ

✔ پیدایش اعتماد به نفس در دانش آموز، ایجاد علاقه، گسترش تفکر خلاق، متنوع شدن جریان آموزش و تشویق شدن دانش آموز به شرکت در یادگیری و فعالیت های آن.

معایب

فصل چهارم

❖ قابل اجرا نبودن در کلاس های پر جمعیت، نیاز
به وقت زیاد و پراکنده شدن مطالب اشاره کرد.

روش پروژه

▼ در این روش دانش آموز به انتخاب موضوعی جهت پژوهش که بر الهامات، ذوق و علایق او حاکی است، می-پردازد. پروژه ممکن است فردی یا گروهی باشد

محاسن روش پروژه

برقراری حسن رابطه معلم و دانش آموز،
تاثیر مثبت در جلب علاقه دانش آموز، کسب
مهارت در انجام تحقیق، یادگیری عمیق و
پایدار، جنبه مثبت پیدا کردن انضباط، آزادی
عمل دانش آموز و جبران خستگی و
یکنواختی برنامه رسمی کلاس